

OPONENTSKÝ POSUDOK

na habilitačnú prácu Ing. Andrei Diviakovej, PhD.

v študijnom odbore Všeobecná ekológia a ekológia jedinca a populácií

Predložená habilitačná práca Ing. Andrei Diviakovej, PhD. na tému „Biodiverzita v ekologických sieťach“ prezentuje ucelený pohľad habilitantky na problematiku úzko súvisiacu s ekologickou integritou, komplexitou a stabilitou, konkrétne na ekologické siete s ich diverzitou biotopov, rastlín a vybraných skupín pôdných bezstavovcov, ktorým sa intenzívne venuje niekoľko rokov.

Habilitačná práca je predložená ako súborný materiál vytvorený z 10 vlastných publikácií (2 monografie, 8 vedeckých článkov indexovaných v databázach WoS a Scopus, z toho 6 s IF v rozmedzí 0.689 – 3.549) a 41 strán kapitol štandardne členených na Úvod, Zoznam priložených publikácií, teoreticko-metodickú kapitolu s prezentáciou najvýznamnejších autorkiných vedeckých prínosov pomenovanú Biodiverzita v územnom systéme ekologickej stability, ďalej Záver, Literatúra a samotné publikácie. Keďže kvalitu dokumentovaných prác ešte pred publikovaním kladne posúdili erudovaní recenzenti, ja ako oponentka habilitačnej práce mám v tomto smere uľahčenú situáciu a nebudem sa ku kvalite vyjadrovať.

Práce autorky majú novátorský poznávací charakter a sú využiteľné pre ďalší výskum, ako sama načrtáva, i pre edukáciu. Výsledky vedecko-výskumnej činnosti prezentované v habilitačnej práci ako aj v ostatných publikáciách autorky, sú prínosom v oblasti rozvoja ekológie ako vednej disciplíny s presahom do praxe, ako samotná autorka píše v kapitole 3, kedy sa premietajú do územných systémov ekologickej stability na všetkých troch úrovniach (nadregionálna, regionálne a lokálna), na ktoré sa prihliada pri tvorbe tak závažných dokumentov, ako sú územné plány obcí, zohľadňujú sa pri ochrane prírody a krajiny či pri zásahoch do prírodných a krajinných zložiek. Toto prepojenie považujem za zvlášť užitočné a naozaj dobre „zvládnuté“, pretože autorka sa sama podieľala na tvorbe ÚSESov či ich implementácii do spomínanej praxe. Predložená habilitačná práca teda má potrebnú úroveň tak z pohľadu pôvodnosti a originality výsledkov, ako aj z hľadiska prínosu pre vedný odbor.

K habilitačnej práci mám len niekoľko poznámok či pripomienok, ktoré však nijako neznižujú jej hodnotu, úroveň:

1. V texte pri citovaní literatúry nie je potrebné písať za menom či menami autorov skratku ed., resp. eds. Tá sa uvádza až v zozname literatúry.
2. Pri uvádzaní skratiek sa na prvom mieste použitia píšu v neskrátenej podobe, čo autorka dodržiava, s výnimkou skratiek OP ŽP, OP KŽP (s. 12) a NDV (s. 15).
3. Ak sa píše, že problematikou sa zoberalo viacero autorov, alebo zistenia potvrdili viacerí autori, je vhodné citovať aspoň 2 – 3 práce, nie jednu (s. 15, 16).
4. Pri Obr. 5 by bolo vhodnejšie nahradiť v popise výraz „živý plot“ za výraz „komplex biotopov les – ekotón – lúka“.
5. V práci sa uvádzajú vedecké mená rastlín, no bez autorskej skratky, preto možno na konci Úvodu mohla byť zmienka, podľa čoho sú uvádzané.

Dovolila by som si položiť aj niekoľko otázok.

1. Priestorová štruktúra, pestrosť, priaznivý stav i veľkosť biotopov asi najzreteľnejšie dokumentujú ekologickú stabilitu územia či zásahy človeka do krajiny, preto sa im, predpokladám, tak podrobne vo svojom profesijnom živote venujete. Uvádzate však zámer venovať sa aj diverzite pôdných bezstavovcov. Prečo práve táto skupina je v súvislosti s biodiverzitou v ekologických sieťach zaujímavá?
2. Aký je váš názor na aktuálny zákon o ochrane prírody a krajiny Slovenskej republiky z pohľadu ochrany samotnej krajiny? Akú úlohu by v ňom mali zohrávať funkčné ekologické siete? Otázku kladiem v súvislosti s tým, že aj pri ochrane krajiny sa najčastejšie v stanoviskách opierajú kompetentní pracovníci zo Štátnej ochrany prírody SR či okresných a krajských úradov tak o biotopy, ako aj o druhy organizmov, ktoré spadajú pod náš legislatívny rámec, aby sa vyhli nežiadúcim zásahom človeka do krajiny. Uplatňujú sa princípy ekologickej integrity dostatočne?
3. Aký je váš osobný názor na fragmentáciu biotopov v krajine vo vzťahu k biodiverzite a aké trendy pozorujete v poslednom období (povedzme 10 rokov) u nás? (nadväzujem na text zo s. 9, kde uvádzate, že niektorým druhom vyhovuje, iným nie)
4. Pracujete aj s niektorými traitovými databázami pri hodnotení významu prvkov ÚSES? Mám na mysli konkrétne rastlinné druhy, ku ktorým sa dajú pomocou týchto databáz ľahko dohľadať vlastnosti tak sozologické, ako aj úžitkové či nežiadúce z pohľadu človeka, napr. ich vzácnosť, fyto geografickú príslušnosť, fyto terapeutické vlastnosti, medonosnosť, alergénnosť, toxicitu a pod.

ZÁVER

Záverom konštatujem, že Ing. Andrea Diviaková, PhD. predložila odborne a didakticky vyváženú habilitačnú prácu s logickou stavbou a s významnými vedecko-výskumnými výsledkami. Odporúčam vedeckej rade Fakulty ekológie a environmentalistiky Technickej univerzity vo Zvolene predloženú habilitačnú prácu **prijat'** ako podklad na obhajobu a po úspešnom priebehu habilitácie, v prípade plnenia všetkých kritérií pre udelenie vedecko-pedagogického titulu „docent“ v študijnom odbore Všeobecná ekológia a ekológia jedinca a populácií navrhujem menovať Ing. Andreu Diviakovú, PhD. za docentku.

V Banskej Bystrici, 3. augusta 2022